

mážděných ještě v době okupace: "Německá kolonizace na východ od Odry" a mnoho populárně vědeckých publikací. Spolu s prof. Sczanieckým a S. Weymanem vydal Oswaldem Balzerem připravené "Statuty Kazomíra Velkého" (Poznaň 1947) a ve spolupráci s J. Matuszewským a M. Sczanieckým a J. Wasickým X. díl "Volumina Legum" (Poznaň 1952), který obsahuje zákony posledního sněmu polské šlechtické republiky.

Značný byl také podíl Z. Kaczmarczyka při vytváření syntetických dějin polského státu a práva pod redakcí J. Bardacha. Spolu s B. Leśnodorským vypracoval II. díl - dějiny od poloviny 15. století do dělení Polska (Varšava 1957). Byl autorem mnoha kapitol I. dílu "Dějiny Polska" (Polská akademie věd, Varšava 1957).

Podrobné studium doby Kazimíra Velkého přivedlo prof. Kaczmarczyka k dílu o "Válečných reformách a organizaci ozbrojených sil za Kazimíra Velkého (spolu se S. Weymanem, Varšava 1958). V souvislosti s oslavami 600. výročí založení Jagellonské univerzity v Krakově pak napsal dílo "Polsko v době Kazimíra Velkého (Krakov 1964).

V padesátých letech vystoupil v díle prof. Kaczmarczyka ještě jeden rys - zájem o zkoumání vzniku a dějin měst a městského práva (Viz blíže v PHS 21, Praha 1978, str. 282-287).

Prof. Kaczmarczyk se aktivně podílel na mezinárodní spolupráci právních historiků. Často také jezdil do Československa, kde přednášel o právním postavení měst a městském právu v Polsku a v Jugoslávii, o polském parlamentarizmu a výsledcích polské právní historie. Studoval v archívech a knihovnách v Praze, Bratislavě, Brně, Kutné Hoře, Litoměřicích. Často referoval v polském odborném tisku o pracích československých právních historiků.

Dílo zanechané prof. dr. Zdzisławem Kaczmarczykem má nepomíjivou hodnotu a jeho vědecká a společensko-politická činnost budou vždy vzorem vyzývajícím k následování.

Maisel

Jiří Kejř šedesátiletý

V srpnu 1981 se dožil šedesátí let JUDr. Jiří Kejř, CSc., který patří k významným představitelům soudobé české právní historiografie, zejména medievistické.

Téměř od počátku zaujímá v Kejřově díle ústřední místo problematika husitství. Vychází z programových podnětů svého učitele akademika V. Vaněčka sledoval tento tematický okruh v několika směrech. Obrátil se k husitskému právu a odtud vzešla kniha Právní život v husitské

Kutné Hoře (1958), jedna z nejceněnějších moderních monografií o dějinách našich měst. Druhý směr bádání mířil k pražské univerzitě a přinesl řadu závažných prací, které postupně přesahovaly meze disciplíny právněhistorické. Monografie o kvodlibetních disputacích shrnula, zhodnotila a vyložila látku osvětlující duchovní a vědecký život na pražské univerzitě a zároveň odrážející i názory soudobé společnosti. Řada studií o jednotlivých osobnostech a dílech vyvrcholila jednak spisem o vynikajícím husitském právníku Janu z Jesenice, jednak nedávnou (1981) studií o pražských mistrech jako představitelích středního revolučního proudu, v protikladu k radikálním kněžím tábořským. Kejřovo analytické bádání přitom přineslo četné nové poznatky, z nichž některé mají povahu skutečných objevů. Uveďme z nich alespoň identifikaci "Pařížského mistra" v Husových dílech, což zásadním způsobem koriguje dosavadní představy o zdrojích Husových názorů.

Kutná Hora byla jen počátkem řady Kejřových prací, jež jsou věnovány městské problematice a nejednou se stýkají s bádáním husitologickým. Dějiny měst do husitské revoluce představují druhý hlavní okruh Kejřova badatelského úsilí. Kejř tu přispěl závažným způsobem k řešení metodických problémů, k vytyčení dalších směrů bádání, k objasnění počátků měst, jejich zřízení a městského práva, a to jednak v obecné podobě, jednak u jednotlivých měst našich. Nemenší význam mají Kejřovy práce věnované mladšímu období, např. vztahu měst k panovnické moci, městské berni, městskému zřízení v Táboře aj.

Zvláštní pozornost si zaslouží Kejřovy studie k otázkám, jež přes úsilí několika badatelských generací vzdorovaly řešení a jež se teprve Kejřovi podařilo přesvědčivě objasnit. Za všechny je třeba uvést alespoň výklad Soběslavova privilegia pražských Němců, výrazů *burgus* a *burgensis* a termínu *sale*.

Naznačenými tématickými okruhy nejsou ovšem Kejřovy badatelské zájmy vyčerpány. Několik prací věnoval dalším závažným tématům z českých právních dějin. Kromě jiného zkoumal znovu otázku lokalizace Vogastisburgu, zabýval se počátky dvorského soudu, kritickým rozбором prokázal neudržitelnost názoru o přímém podřízení Moravy "říši" koncem 12. století a studoval vývoj středověkého práva procesního.

Soupisem rukopisů z českých zemí obsahujících zápisy Gratianova dekretu zasáhl Kejř též do oboru práva kanonického, kterého se různým způsobem dotýkají už i některé z prací výše zmíněných. V současné době se J. Kejř zabývá soupisem textů kanonického práva dochovaných v našich rukopisech. Sem spadájí i Kejřovy studie kriticky ověřující hodnotu údajů v papežských listinách, soupis rukopisů s texty tzv. *Maiestatis Carolinae* a v současné době příprava edice Husových kvestí.

J. Kejř začínal vědeckou dráhu v někdejším Kabinetu právních dějin

ČSAV a v Ústavu státu a práva ČSAV. Nyní působí v Ústředním archivu ČSAV, kde pracuje na úkolech Komise pro soupis a studium rukopisů. Je však třeba připomenout i jeho aktivní působení v dalších institucích a redakcích (Komise pro dějiny měst a Mezinárodní komise pro tyto dějiny, redakce Staročeského slovníku a Slovníku středověké latiny, Společnost Husova muzea, z jejíhož pověření se podílel na znovuvybudování Husova domu v Kostnici aj.), v neposlední řadě také v redakčním kruhu PHS, jejichž vydávání se od počátku (1955) intenzívně účastní.

Přejeme jubilantovi, aby v dobrém zdraví mohl pokračovat v pracích, které ještě znásobí již dnes mimořádný přínos jeho díla dosavadního.

Hoffman

Za Pavlem Kucharským

22. března 1979 odešel z našeho středu ve věku 69 let PhDr. Pavel Kucharský, ředitel gymnázia v. v., vysokoškolský lektor, zasloužilý školský pracovník, nositel vyznamenání Za zásluhy o výstavbu československého školství, překladatel antických autorů a autorizovaný soudní tlumočník.

Jeho jméno je těsně spjato s právníckou fakultou Univerzity Karlovy, kde vyučoval latině od r. 1953 až do své smrti. Zásluhou Pavla Kucharského se mnozí absolventi práv seznámili aspoň v kostce s jazykem lidu, z něhož vzešlo proslulé římské právo. Jak se Pavel Kucharský jako lektor plně věnoval výuce budoucích právníků, svědčí jeho skripta "Právnícký slovník a právnícké texty latinské", vydaná r. 1967 a rozšířená a doplněná ve 2. vydání r. 1970, "Právnícké terminologie latinská" z r. 1972 a Texty z oboru práv, vytištěné v Učebnici latiny pro vysoké školy z r. 1972.

Od r. 1949, kdy bylo třeba dát studentům nové učebnice latiny, spolupracoval na všech knihách latinského jazyka, které v dalších letech vycházely. Měl také podíl na vypracování učebnice latiny pro zdravotnické školy. Jeho jméno je trvale zapsáno v edici "Antická knihovna", kde jeho stěžejním dílem je překlad téměř celého Livia. Podílel se i na vytvoření "Encyklopedie antiky" přípravou právníckých hesel a přispěl i k vydání "Slovníku antické kultury".

V jeho pozůstalosti zůstává mnoho nedokončeno. Na prvním místě je to jeho spolupráce na česko-latinském slovníku, o jehož vydání bojoval nejméně dvacet let a jehož rukopis se má odevzdat do tiskárny r. 1982. V nakladatelství Avicennum leží jeho rukopis Regimen zdraví, který prošel již recenzí. Nedokončeno zůstalo i jeho velké dílo - novořecký slovník.